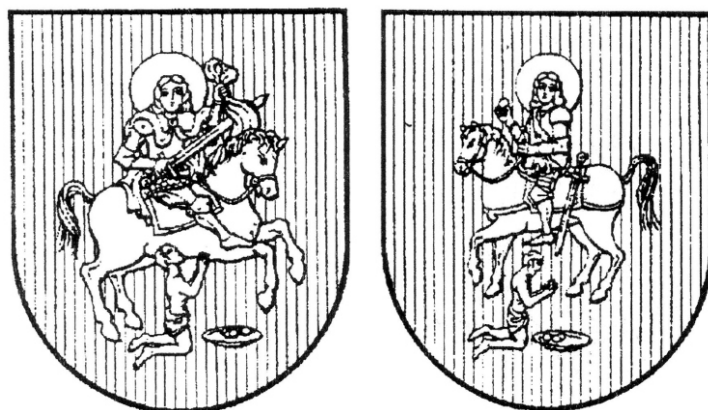

Wizerunki historycznego herbu Żarnowa

Dr **Kazimierz Głowacki** w swojej pracy „*Heraldyka historycznych miast regionu sandomiersko - kieleckiego XIII-XX w.*”, wydanej przez w Kielcach w 2001 roku i recenzowanej m. in. przez wybitnego historyka i badacza średniowiecza prof. dr hab. **Feliksa Kiryka**, dokonał autorskiej interpretacji i tzw. rekonstrukcji wyobrażenia patrona Żarnowa. Obok - po lewej stronie znajduje się herb nawiązujący do wspomnianej pieczęci ze zbioru **Wiktora Wittinga** (św. Marcin na białym koniu krocącym w lewo). Po prawej stronie umieszczony jest herb wzorowany na kompozycji **Teodora Chrzęńskiego** (św. Marcin na białym koniu krocącym w prawo). Zarówno na jednym, jak i na drugim wizerunku, znajduje się postać żebraka odbierającego jałmużnę. Niestety, obecnie używane znaki graficzne Żarnowa i gminy Żarnów, stworzone przez **Krzysztofa Nawrockiego** na potrzeby wydania monografii „*Żarnów - wczoraj i dziś*” (szeroko rozpowszechnione w internecie oraz różnych publikacjach) są jedynie tzw. logo naszej miejscowości i wynikają z błędnych informacji, rozpowszechnianych w przeszłości. Chcąc ustanowić herb Gminy Żarnów, czeka nas skomplikowana procedura, wymagająca akceptacji **Komisji Heraldycznej**, powołanej przez MSWiA w Warszawie.

Nieoficjalnym herbem Gminy Żarnów jest srebrna miś i pięć złotych kłosów na niebieskim tle. Nawiązuje do tradycji i symbolizuje rolniczy charakter tej ziemi.

Kasztelanowie żarnowscy w XV i XVI wieku

W latach 1403-1410 kasztelanem żarnowskim był **Warcisław Chomętowski** vel **Chomentowski z Gortatowic i Gruszowa** herbu **Lis**, uczestnik wojny z Zakonem Krzyżackim w 1410 roku, podczas której zginął. Dodać należy, iż był on wcześniej więziony przez króla Władysława Jagiełłę na zamku w Chęcinach. Pomnik kasztelana Warcisława Chomętowskiego znajduje się obok Gimnazjum w Żarnowie. Następnie funkcję kasztelana żarnowskiego pełnił **Bronisław ze Strzelec** herbu **Grzymała** (1412). W latach 1412-1422, gdy kasztelanem żarnowskim był **Rafał z Michowa** herbu **Rawicz**, król Władysław Jagiełło nadał Żarnowowi prawa miejskie magdeburskie (1414 / 1415). Kolejnym kasztelanem w latach 1422-1430 był wybitny mąż stanu **Jan Oleśnicki z Oleśnicy** herbu **Dębno** (zwany Głowaczem), późniejszy marszałek Królestwa Polskiego, wielkorządca krakowski i wojewoda sandomierski. Warto podkreślić, iż był bratem biskupa krakowskiego, kardynała Zbigniewa Oleśnickiego i ojcem Zbigniewa Oleśnickiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego i prymasa Polski. W latach 1431-1436 kasztelanem był **Przybysław Dzik z Kadłubowa** herbu **Doliwa**, a w 1438 roku - **Stanisław Ligęza z Gorzyc, Przesławia i Borku** herbu **Janina**. Kasztelanem żarnowskim w okresie 1440-1447 był **Jan z Bejsc i Markuszowic** herbu **Lewart**, a w latach 1457-1478 - słynny **Stanisław Szydłowiecki** herbu **Odrawąż**, który później był marszałkiem dworu Królestwa Polskiego i starostą krakowskim. Wstawił się również tym, że wznosił wspaniały zamek w Szydłowcu. Tuż po nim, w latach 1479-1494 kasztelanem był **Jan Podłotowski z Podłotowa i Przytyku** herbu **Janina**, dworzanin króla Kazimierza Jagiellończyka. Jego następcą był **Jakub Drzewicki** herbu **Ciołek** (1495-1501), ojciec słynnego Macieja Drzewickiego, humanisty, kanclerza wielkiego koronnego, arcybiskupa gnieźnieńskiego oraz prymasa Polski i Litwy (1531-1535).

Później funkcję kasztelana pełnił **Hotylski**, a po nim **Andrzej Zborowski** herbu **Jastrzębiec** (1503-1508). **Stanisław Odrawąż ze Sprowy** herbu **Odrawąż** był kasztelanem w latach 1509-1525, a w tym czasie był też starostą opoczyńskim. Później został wojewodą ruskim. Kolejnym był **Spytek Tarnowski** vel **Jan Spytek** herbu **Leliwa** (1525-1532), późniejszy podskarbi koronny, kasztelan radomski i wojewoda sieradzki. Po nim funkcję objął **Seweryn Bonar** vel **Boner** herbu **Bonarowa** (1532-1535), który później był wielkorządcą krakowskim, zbudował potężny zamek w Ogrodzieńcu i kierował przebudową Wawelu. W latach 1536-1543 kasztelanem był **Achacy Jordan z Zakliczyna** herbu **Trąby**, a potem **Stanisław Maciejewski** herbu **Ciołek** (1543), dworzanin i pisarz królewski, marszałek i ochmistrz królowej Barbary Radziwiłłówny. W latach 1544-1549 kasztelanem był **Stanisław Zbąski z Kurowa** herbu **Nałęcz**, późniejszy kasztelan lubelski, a w okresie 1555-1557 funkcję tę piastował **Stanisław Feliks Ligęza** herbu **Półkoźc**, były cześnik koronny. **Mikołaj Cikowski** herbu **Radwan**, zanim został kasztelanem żarnowskim w latach 1555-1566, był dworzaninem królowej Bony i ochmistrem królowej Izabeli Węgierskiej. Tuż po nim kasztelanem zarządzał **Stanisław Spławski** herbu **Leliwa** (1568). **Jan Sienieński z Sienna** herbu **Dębno** pełnił funkcję kasztelana w latach 1568-1584. Był kalwinem i założył miasto Raków - znany ośrodek ariański w Polsce. Później pełnił szacowne funkcje kasztelana lwowskiego i wojewody podolskiego. Sekretarz króla Stefana Batorego - **Jan Myszkowski** herbu **Jastrzębiec** był kasztelanem żarnowskim w latach 1586-1591, a później zastąpił go **Jan Skarszewski** vel **Skarszowski** herbu **Leszczyc** (1593-1598). Od 1493 roku wszyscy kasztelanowie żarnowscy byli z urzędu **senatorami** i dumnie zasiadali w ławach Senatu - Izby Wyższej Parlamentu I Rzeczypospolitej.

Herby kasztelanów żarnowskich

